

SZÉNÁSI MIKLÓS
**Érdemeid szerint fogsz
 megdögleni**

Ambrus a szomszédos lakótelepről járt át a város szélén terpeszkedő pusztaságra. Szerette ezt a sík, kopár földet, ahonnan esténként jól lehetett látni a csillagokat. Az apja szobájában talált egy újságot, amelyben szerepelt egy rajz az augusztusi égbolt csillagképeiről. Szívesen nézegette, és ha tudta, hogy nem fognak rászólni, amiért csak későn keveredik haza, hanyatt feküdt a száraz fűben, és nézte, talál-e három csillagképnél többet. Agancsos ezt baromságnak tartotta, teljesen mindegy, hány pont van, úgy kötőd össze őket, ahogyan akarod, mondta, és akkor nemcsak olyan nyilasforma valami lesz, meg szekér, amit ember meg nem talál, hanem pucér nő is, nézd csak, mutatta, az a melle, a szopós szája, látod, Ambrus, azt nézzed, annak van értelme. Agancsos röhögött, Ambrus meg nyerített. Menni kellett volna már, de még jó idő volt, nappal megint harminc fok fölé emelkedett a hőmérséklet, pedig Ambrus apja szerint ilyenkor, huszadika után mintha elvágták volna, annyi a nyárnak, mondogatta. Nem sok volt hátra a szünetből, a fiúk úgy gondolták, nem árt élni a lehetőséggel, később ugyanis odalesz az egész napjuk. Reggel általában tíz után verődtek össze, néha biciklivel, máskor valaki hozott magával focit, de az nem sokáig kötötte le a társaságot, hamar hőség lett, és el kellett hagyni az izzó betonpályát, a másikat meg nem szerették, május közepére gyakorlatilag már kirugdosták a fűvet a földből, csak a por szállt, lehetett átöltözni két rövid meccs után is, ha nem akartak koszos képpel kóborolni, mint a cigányok meg a hajléktalanok, otthon Ambrus anyja megmondta, nem hajlandó a fia pólóját meg zokniját mosni állandóan, miért kell neked mindig, mindenütt ott tolongani, ahol valami történik, ha foglalt a betonpálya, akkor ne focizzál, elegendem van abból, hogy mást sem csináljak, mint a te rongyait sikálom, akkora vagy már, nem igaz, hogy a sárban kell játszani, de mindenki ott van, hova mennék, mondta erre Ambrus, mintha nem tudta volna, hogy ez csak olaj lesz a tűzre, mert nagyon könnyű helyzetben volt az anyja, a bizonyítványt, azokat a gyászos eredményeket bármikor a képébe vághatta, nem bukott ugyan, nem kellett pótvizsgákra készülnie, de ha így haladsz tovább, mondta, nem leszel különb ember, mint az apád. Ambrus szerette az apját, amikor otthon volt, és nem tévézett, nem olvasott újságot, és nem balhézott az anyjával, jókat beszélgettek, az apját minden érdekelte, mindenről volt véleménye, nemcsak arról, ami igazából létezett, hanem arról is, ami Ambrus fan-

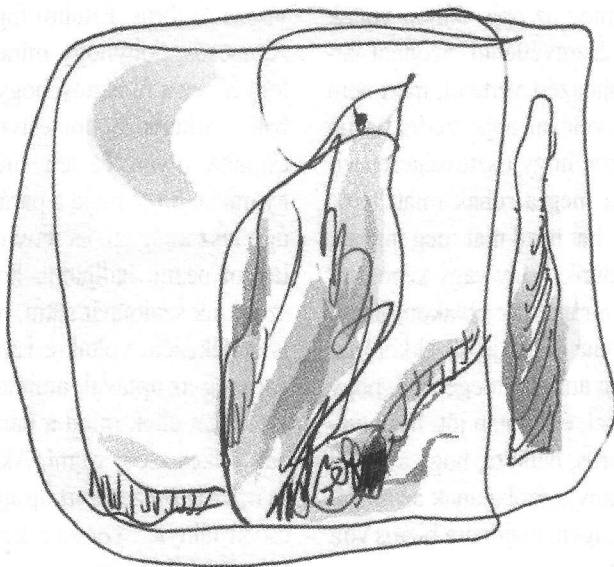
táziáját izgatta, egyszer majd elolvasom, dörmögte, amikor a fia már nagyon sokadjára mondta, hogy azt a Harry Pottert neki is meg kellene ismernie, mert ő igazából olyan iskolába szeretne járni, annak lenne értelme, nem úgy, mint a törteknek, a négyzetes alapú hasábnak, vagy a golyónak, amit a tanári asztalon gurítanak, lássák csak, hogyan ütközik a másikkal.

Agancsos a biciklijéről kapta a nevét, a kormányáról, nagyon tudott tekerni, azt kell eldönteni, magyarázta, hova akarsz menni. A városban a vékony kerék a jó, ha mondjuk, lekapod a sapkát valakinek a fejéről, soha nem fog utolérni, de azzal a gumival nem jó lemenni a betonról, a pusztára gondolsz, kérdezte Ambrus, ott is sokat bicikliztek, a sátortetős társasházak előtti ároknál húzódott a bevezető út, és a túlsó végén, ahol a hajdani, de már évek óta kiszáradt patakba dobálták az építési törmelékkel teli zsákokat nagy teherautókról szigorú, munkaruhás emberek, meg néha a szemközti fodrászattól is azok a csinos kis tanuló lányok a hajakkal és csikkekkel teli szatyrok, ott lehetett visszafordulni, a vékony kerék az itt készen lesz teljesen. Oda rendes, komoly túragumi kell, magyarázta Agancsos. Akkor most melyik a jó, kérdezett vissza Ambrus, aki sapkákat csak néha, a tornaöltözökből nyúlt le, soha nem utcán járó emberek fejéről, viszont az óvoda körüli utakon, a lejtőkön és emelkedőkön nagyon szeretett rodeózni, de az erdő is izgatta, ha a fák közé hajtottak, csak arra kellett vigyázni, nehogy törött üvegre hajtson, az nem használta a keréknek, te melyiket vennéd, ha az én helyemben lennél? Agancsos vállat vont, elmondtam már, nem szerette, hogy ez a gyerek mindig csak kérdez, igazából nem is értette, miért nem zavarja el, mikor fiatalabb nála vagy három évvel, nem túl okos, nem túl jó fej, most mondja neki azt, hogy húzzon, mert Beával szeretne lenni inkább, azzal a szőke nyolcadikkossal, a másik osztályból, akinek fél év alatt *óriásira* nőtt a melle, és most már nem nagyon jön le, ezen a nyáron egyszer sem tulajdonképpen, tavaly még igen, néha még focizott is velük, akkor azt szerette benne, hogy olyan volt, mint egy fiú, de Bea most fél fejjel nagyobb nála, Ambrus jelenléte pedig nem sokat segít rajta, Ambrus kis szemétláda, undok tetű, de ha más nincs, akkor éppen vele is el lehet verni az időt.

Van gyufád, kérdezte Agancsos. Gyufa, nézett rá Ambrus, az, bólintott, gyufa. Tudod, olyan kis faizé, amivel tüzet lehet csinálni. Cigizni akarsz, kérdezte Ambrus, Agancsos szerint ez nem lett volna rossz ötlet, de nem volt cigije sem, pedig néha elképzelte, milyen jól mutatna a kezében, ott sétálna a társasházak előtt, gondterhelten arccal szívná, és nagyon laza lenne, jönne Bea, és akkor megszólítaná, hogy régen látta, gyújtasz, kérdezné, a lány zavar-

tan rázná a fejét, nem is tudom, nézne körül, látják-e, talán később, én gyakran járok erre, mondaná Agancsos, ha kérsz, bármikor számíthatsz rám, észre sem vennék, és máris órák óta beszélgetnének, esetleg elkísérné a lányt, a lépcsőház előtt nehezen válnának el, holnap, mondaná neki, holnap esetleg, nincsenek itthon anyámék, nem akarsz feljönni, Bea arca vörös lenne, mint a választási plakát a lámpaoszlopon, még tavasszal ragasztották ki, de valahogy azon az oldalon kevesebb eső érte, csak a fényképen vigyorgó ember szemét kaparták ki, hát rendben, nekem van időm, szívesen, bólintana, aztán már csak a száját érezné, meg azokat a jó nagy melleket a kezével. Lehet, mondta Agancsos, de gondolom, neked cigid sincsen. Nekem nincs, de apának igen, kérjek? Kérjél. De gyufa most kellene, mondta Agancsos. Nincs, sajnálkozott Ambrus. Aztán rövid szünet után, egészen felvillanyozódva az-
zal állt elő, nemrégiben lá-

tott egy filmet, abban úgy gyújtottak tüzet, hogy szemüveg lencséjével összegyűjtötték a nap fényét, de most este van már, te hülye, mondta Agancsos, jó, hogy nem az-
zal jössz, varázsoljak, Ambrus nevetett, erre van varázsigé is, most olvastam, de nem emlékszem rá, hogy mi, menj már a fenébe, barom, Agancsos kezdett igazán dühös lenni. Holnap nehogy gyufa nélkül gyere, mondta, Ambrus pedig zavarba jött, nem tudta elképzelni, hogy bemegy a boltba, és vesz egy doboz gyufát, az olyan kellemetlen lenne, ott állni, néznék az emberek, mit akar ez a gyerek, most mondja azt, hogy apának kell, és mi van, ha esetleg éppen akkor jár arra valaki, aki ismeri őket, aki tudja, hogy az apja soha nem küldené a fiát ide, még jó, hogy Agancsosnak eszébe jutott valami, nálatok mi van, villanytűzhely vagy gáz, kérdezte, a Völgynek nevezett területen csak villany volt, jó magas számlákkal, de a szomszédban, ahol Ambrus is lakott, ott még gázzal lehetett főzni, ez nem látszott rossz ötletnek, csodálkozott, hogy is nem jutott eszébe, azért, mert semmi agyad nincsen, mondta Agancsos nyírítva, mert olyan sötét vagy, mint az éjszaka, barom, zárta le a jellemzést, Ambrusnak ez nem tetszett, de úgy gondolta, nem árt, ha nevet ő is rajta, hát ha akkor majd békén hagyja Agancsos, mert néha olyan jó volt hozzá, hozott kekszet, és adott neki is, itt van, mondta, az egész zacskó, ezt mindet megeheted, az már a vége

volt rendszerint, egy-két darab csupán, de Ambrus nagyra értékelte az ilyen gesztusokat, azt viszont nem szerette, ha más is volt ott rajtuk kívül, mert akkor Agancsos néha durva lett, Ambrus szerint ok nélkül, a papírt is, mondta fenyegetően, viccnek szánta, a többiek jót mulattak ezen, ugyan már, mondta Ambrus, azt nem szeretem, ezen is nevettek, akkor kérem vissza a kekszet, kurva jó fej vagy, csapkodta a térdét Kovács, a másik patkó alakú házsorban lakott, és néha hozta magával a kutyáját is, mix, magyarázta, ha kérdezték, milyen fajta, nagy és nagyokat szarik, Agancsos egészen más volt ilyenkor, vagy visszaadod a kekszet, vagy megeszed a papírt is, mondta, Ambrus könyörögni kezdett, hoz neki holnap egy egész csomaggal, de a fiú hajthatatlan lett, nem, mondta, most. Dugd le az ujjad, az egyik Gazdagh testvér szerint ez lehetett a megoldás, Ambrus soha nem tudta megkülönböztetni az ikreket, de talán Tamás

volt az erősebb, és Jani az okosabb, Tamás úszni járt, az öccse meg, a fél órával fiatalabb számítógépes szakkörbe, bármikor, bármilyen játékot meg tudott szerezni a bolti ár töredékéért, de Ambrusnak ennyi pénze sem volt, a gépét pedig az anyja hozta, leselejtezték a munkahelyén, tulajdonképpen a szemetes mellől szedte össze, ezzel nem is dicsekedett, most mondja el, hogy ahhoz még fekete-fehér monitor tartozik? Röhögtesse ki magát? Ugyan már, kérte Agancsost, ne csináld már. Vagy az ujjad, vagy a papír, ez volt a vége. Ambrus ekkor úgy döntött, a papírt megenni sem lehet annyira rossz, mint hányni, de tévedett, a szeme könnyes lett, nem akarta, hogy lássák, hiába futott volna el, Gazdagh Jani kitette a lábát, Tomi meg a combjába rúgott, ez fájt, szemétládák, kiáltott rájuk, ne ugass már, Ambrus, mondta Kovács, és belekapott a hajába, micsoda frizurád van, nem szoktál te fésülni, vagy hajtat mosni legalább? Ilyen, jajgatott Ambrus, apád volt néger vagy anyád, Agancsos nagyon elemében volt most, Ambrus nem értette, miért csinálja ezt, okádjál vagy egyél, figyelmeztették, hogy lassan elfogy a türelmük, akkor inkább a papír, gondolta, de a papír kemény volt, borzalmas ízű, próbálta apró falatokban lenyelni, de a torkán akadt már az első falat, hányingere lett, rosszul vagyok, mondta, a fiúk nevettek, ne viccelj már, Ambrus, micsoda színész vagy te, a fiú azonban öklendezni kezdett, ez nagyon

tetszett a társaságnak, és amikor már sugárban hányt, az egyik Gazdag nagyot taszított rajta, hogy csupa mocskos lett a ruhája, szemetek, a kurva anyákat, kiabált Ambrus, ilyet ne merészelj, mondta Kovács, és ököllel az arcába vágott, kis geci, gondold meg jól, mit ugatsz! Ez csak a kezdete volt az egésznek, nagyon elverték, alig tudott hazavergődni, végigzokogta az utat, nem érdekelte, hogy látják, elképzelte, hogy valaki karon ragadja, kisfiú, miért sírsz, mi a baj, hívjunk rendőrt, annak örült volna a leginkább, de nem törődött vele senki, ami azonban ennél is rosszabb volt, hogy az anyja meg az apja otthon voltak már, és nem tudott becsúszni észrevétlenül, azonnal látták, hogy valami történt, az apja azért verte el, mert nem akarta megmondani, mi történt vele, az apja szerint hazug kis személtáda, aki képtelen arra, hogy tisztességesen viselkedjen a szüleivel, az anyja meg a ruhák miatt tépte meg, micsoda mocskos disznó, hát nézd már meg magad, nem sülsz ki a szemed, erre nevelünk, hogy vagy képes így jönni haza, legszívesebben kiugranék az ablakon, annyi bajt csinálsz mindig, fiam, mondta az anyja, de akkor már ő is sírt, Ambrus is, az apja meg annyira ideges lett, hogy elment, rájuk csapta az ajtót, csak éjfél után jött haza, valami történhetett, riadt fel Ambrus, hallotta, hogy a szülei veszekednek, hogy az apja az anyja szobájának az ajtaját rugdossa, aztán a vécébe rohan, igen, majdnem biztos volt benne, hogy az apja is rókázott.

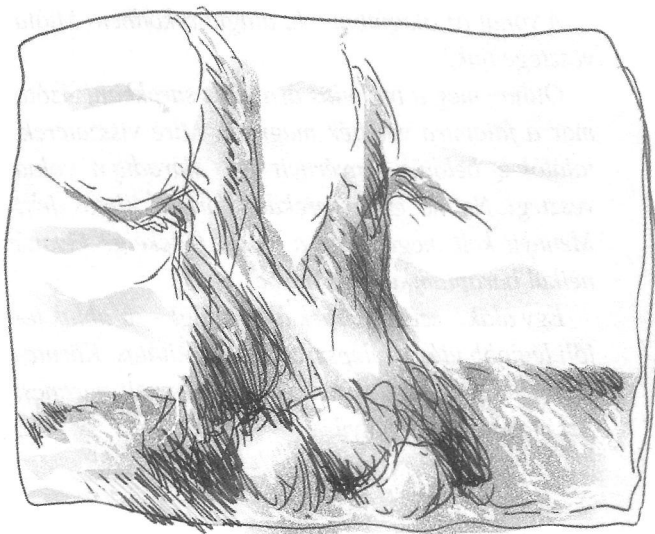
Egyszerűen csak zsebre fogom vágni a gyufát, mondta Agancsosnak, akivel másnap nagyjából ott folytatták, ahol abbahagyták, Ambrus unta magát otthon, nem tudott mihez kezdeni, Agancsos meg, amikor látta, hogy ott ül a padon, a pálya mellett, odatáncolt, vihogva, mintha megbolondult volna, ugyan már, csapott a vállára, esküdj meg, hogy nincs harag, én nem akarlak téged utálni, kezdet rá és béke, Ambrus meg akár akarta, akár nem, úgy gondolta, hogy még mindig ezzel jár a legjobban, olyan hosszú még a nyár, egy hét is az, mit is csinálna otthon, egyedül, rendben, sziszegte, gyűlölte Agancsost, de Agancsos mégis jó fej, szuper biciklijé van, a srácok hallgatnak rá, egyszer talán abba fogja hagyni ezt a szemétkedést velem, gondolta Ambrus. Délelőtt focizott a fiúkkal, délután buszoztak, amíg a vezető azt nem mondta a végállomásnál a második kör után, hogy takarodjanak a piczába, addig ott ültek hátul, és nagyokat röhögtek, nézték, milyen emberek szállnak fel és állnak semmibe révedő tekintettel, durva vicceket meséltek hangosan, pina, fasz, geci, ilyeneket mondtak, és élvezték, hogy senki nem mer rájuk szólani, látjátok, mondta Agancsos, ez az élet, vacsora után ki jön a rétre, kérdezte, mikor elköszöntek. Ambrus jött, Kovácsnak kutyát kellett sétáltatnia, de ma elkísér az apám is, azt mondta, beszélgetni akar velem, vigyorgott és legyintett, micsoda képtelen-

ség, a Gazdag ikrek pedig még nem tudták, mi lesz. Ambrus hozott gyufát, Agancsos pedig néhány újságot a postaládából, éppen jött az a csinos kis csaj, aki a reklámlapokat szokta dobálni, végignéztem, aztán összeszedtem, jó, mi, mutatta Agancsos, micsoda halom papírra tett szert. Minek ez, kérdezte Ambrus. Hogy könnyebben lángra kapjon a rét, magyarázta Agancsos. Hol a gyufa? Itt van, mondta Ambrus. Agancsos csíkokra tépkedte a papírokat, és kitergegette a fübe. Száraz fa kellene, mondta, vékony ágak, aztán vastagabbak. Minek, kérdezett vissza Ambrus. Értelmi fogyatékos vagy, csóválta a fejét Agancsos, hogyhogy minek, hát azért, hogy rendes tűz legyen, ez a fű biztos, hogy jól ég majd, száraz, de szombaton voltunk anyám testvérénél szalonnát sütni, az is így csinálta, olyan tűz lett, méteres lángok, de kell ez, magyarázta, hogy majd a parázon piruljon a szalonna, mert úgy lesz az igazi, és tényleg úgy volt, te nem szereted a lángot nézni, hallgatni, hogyan serceg a zsír? Mi nem szoktunk szalonnát sütni, mondta zavartan Ambrus, nem is emlékezett, voltak-e valaha együtt bárhol is az anyjával meg az apjával, amióta az eszébe tudja, mindig külön szobában éltek mind a hárman, de érdekelt a tűz, próbált lelkes arcot vágni. Akkor segíts, mondta Agancsos, és néhány összetekert újság alá tartotta az égő gyufát, micsoda fáklya, nyomta a kezébe, te ott gyújtsd meg, azokat a részeket, én meg erre, óriási máglyánk lesz, esküszöm, ilyet még nem láttál. Tényleg szép tüzet raktak, volt vagy tíz méter hosszú, magyarázta Agancsos másnap a fiúknak, aztán hallottuk, hogy szirénáznak, és olajra léptünk, biztos, ami biztos, nehogy azt higgyék már a tűzoltók, hogy bármi közünk lehetett ehhez a gyújtogatáshoz, de el nem hiszitek, milyen hamar ideértek, pedig körbe kellett jönniük, mert a parkoló felől nem lehet befordulni, csak innen, a Határ út irányából. És, kérdezte Kovács. Semmi és. Ma megint gyújtunk, mondta Agancsos. Azt találtam ki, azt a nagy fát kellene, már a múltkor is néztem, milyen száraz gallyai vannak, képzeljétek csak, micsoda fáklya lenne, ahogy lobog az éjszakában. Kilenckor még nincs éjszaka, mondta Ambrus, csak este, de elhallgatott, mert a Gazdag fiúk olyan undorral néztek rá. Ambrus hoz gyufát, mondta Agancsos, olajat, vagy benzint pedig ti, nézett a többiekre, ha nem, akkor Ambrus, mégis neked kellene egy kis üveg olajat szerezni, biztosan használ anyád a konyhában, főzéshez, vagy mit tudom én, a négerek is biztosan szoktak főzni, szellemeskedett az egyik Gazdag, Ambrus majdnem elküldte a kurva anyjába, de még élénken élt benne a múltkori verés, ezért csak nyelt egyet, én gyufát hozok, de olajat nem, azt akarta mondani, azt hozzá csak te, Agancsos, de az utolsó pillanatban meggondolta magát, azt hozzon valaki más, nem, mondta Agancsos, azt te hozzá. Az

enyém az ötlet, valamit te is csinálhatsz. Aznap azonban úgy alakult, hogy Ambrus otthon maradt, másnap aztán nem győzött szégyenkezni, micsoda gyáva fos, undok kis hazug féreg, hogy nem tartja be, amit ígért, de ma nem maradhatsz ki a buliból, mondta Agancsos, csak nálatok van gáz, ha elfelejted, írd a tenyeredre, hogy gyufa meg olaj, világos, igen, nyelt egyet Ambrus, fogalma sem volt, hogyan oldja meg, aztán otthon, mikor még nem értek ha-

za a szülők, eszébe jutott a megoldás: a csap fölött az olajból apja egyik üres sörösüvegébe öntött át, amit levitt a ház elé, és elrejtette a fűben, ahol senki nem láthatja, a parkoló autók előtt. Este ott volt még, bár alig találta, mert csak a rendszámot jegyezte meg, nem a helyet. Király vagy, dicsérte meg Kovács, aki sajnálta, de nem maradhatott, a Gazdagh fiúkat is időre várták, ketten volt-

tak hát megint. Agancsos kevesellte az olajat, de legalább ennyi is van, mondta Ambrus, én erre azért nem lennék büszke, kapta a gyors választ, mindegy, ez van, ezzel dolgozunk. Agancsos megloccsolta a pusztaság végén álló fa száraz ágait az olajjal, csíkokra tépte a papírt, amit ezúttal a pincéjükből hozott, és azt mondta: most vagy soha. Az egész fa nem gyulladt lánggra, de a száraz ágai szépen égtek. Akár egy ember, mondta Agancsos, kurva jó, nem? Ambrusnak is tetszett, ahogy az éjszakában ropogott a tűz. Ideje menni, mondta Agancsos, mert jönnek megint a tűzoltók. Az erdő felé vették ismét az irányt, de Agancsosnak volt egy érzése, azt mondta, ne rohanjanak, hátha várja ott őket valaki, ha a közeli bokrok tövében lefekszenek, onnan láthatják a tüzet, meg ahogy próbálják oltani, azt is, ők viszont észrevétlenül maradhatnak. Amikor jó hosszú idő múlva elment a nagy piros autó, Agancsos úgy gondolta, nem kellene még menni, várjanak, nehogy éppen most bukjanak le, mert mit is mondanának, mit kerestek itt, a senki földjén, gyújtogatás után. Nézték az eget, a csillagokat, Ambrus úgy érezte, most olyan más minden, az ég hatalmas volt és teli apró világító pontocskákkal, a levegőnek meg olyan jó illata, csak ne lenne ennyi szűnyog, vakarózott dühösen Agancsos, engem nem csípnek, mondta Ambrus, téged senki sem csíp, torkolta le Agancsos, aztán, hogy egészen sokáig csendben voltak, felnyért, fíngottál, kérdezte Agancsos, nem, mondta Ambrus, dehogynem, csak nem gondolod, hogy én voltam, neve-

tett rajta Agancsos, csak te lehettél, de nem baj, majd elmondom mindenkinek, Ambrus milyen bűdöset pukizik. Ne már, kérte Ambrus, légy szíves. Akkor te fíngottál vagy én? Én. Rendben, akkor elmondom mindenkinek, hogy Ambrus fíngott. Ezen még elvitatkoztak, aztán Ambrus azt mondta, szíjat hasítanak a hátából, ha nem megy, már így is óriási balhé lesz otthon, mert rég haza kellett volna érnie. Agancsost ez nem zavarta. Hol-

nap tudnál több olajat hozni, kérdezte. Nem hiszem, mondta Ambrus, szerintem le sem fognak engedni. És holnapután? Holnapután? Talán, mondta.

Hazafelé azon gondolkodott, a legjobb lenne az egész pusztaságot fellocsolni olajjal, és olyan tüzet gyújtani, hogy égjen le a lakótelep, lobogjon a város, milyen szép is lenne, gondolta Ambrus, az a

nagy tűz, ahogy pattogna, ropogna az egész, elképzelte, hogy ott áll a fánál, a világ szélén, és nézi az eget nyaldosó lángokat, a csillagképeket ostromló szikraesőt, a füstöt, ahogy gomolyog a lakott világ felett. A legszebb az volt, hogy látta Agancsost az árok partján futkározni, ott nyűszített, mi az, nyomorult féreg, kiáltotta a túloldalról Ambrus boldogan, most be vagy szarva, látom, segíts, könnyörgött Agancsos, nem kapok levegőt, ez a pokol a tiéd, érdemeid szerint fogsz megdöglenni, mondta Ambrus ekkor, de nem bánom, ha el tudsz idáig jutni a bicikliddel, nem foglak visszataszítani a tüzes halálba, de ekkor már alig látszott Agancsos, lángolt a levegő is, és Ambrus még az árok partjáról is jól kivehette, hogy az a híres kormány vörösen izzik.

Ekkor megérkezett. A lépcsőház sötét volt, a postaldák előtt néhány máskor recsegő cukorpapír hevert, Ambrus igyekezett átlépni rajtuk. Nem is várt a liftre, most szívesebben ment gyalog, az apja mindig meghallotta, ha a hatodikra ért, és nyílt a lifttajtó, ez semmihez sem hasonlít, mondta, remeg az egész lépcsőház. Csend volt otthon, az apja is, az anyja is aludt már, talán észre sem vették, hogy nem vagyok itthon, gondolta a fiú, és úgy feküdt le, hogy nem is mosdott meg, sem arcot, sem lábat, sem fogat nem mosott, majd reggel, gondolta, amikor már nem lesznek itthon, hiszen még tart a szünidő, néhány nap múlva pedig vége a nyárnak, addig meg majd csak kibírom valahogy, gondolta, mielőtt elaludt.